

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل				
پیاده‌سازی	تصحیح و ویرایش اولیه	ذکر مأخذ	ویرایش دوم	تکمیل مأخذ و ویرایش نهایی

حال مؤمن روزه‌دار در روزهای پایانی ماه مبارک رمضان

امیدواریم طاعات و عبادات عزیزان، صیام و قیام، شب‌زنده‌داری‌ها و احیاء عزیزان، به‌شایستگی مورد قبول درگاه الهی، و فوق آنها امیدواریم خود عزیزان مقبول درگاه الهی واقع شده باشند؛ چون فوق قبولی عمل، قبولی عامل است. در همین سفر اخیری که با دوستان، مشهد مشرف بودیم، آنجا عرض کردم که یک‌وقت می‌گوییم زیارت قبول، یک‌وقت می‌گوییم زائر مقبول! حال اینجا هم یک‌وقت می‌گوییم عبادت قبول، یک‌وقت می‌گوییم عابد مقبول! امیدواریم حق متعال به برکت این ماه همه‌ی ما را مورد قبول قرار داده باشد. ماهی که در آغاز و طلوعه‌ی آن بشارت داده شد: **قَدْ أَقْبَلْ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ**: ماه خدا با برکت و رحمت و مغفرت به‌سمت شما روی آورده است. بنابراین روی آوردن ماه رمضان هیچ نقصی ندارد. ماه مبارک رمضان، تمام است! سرشار از برکت و رحمت و مغفرت است. اما در ادامه فرمود: **وَ هُوَ شَهْرٌ دُعِيْتُمْ فِيهِ إِلَى صِيَاةِ اللَّهِ!** و این ماهی است که شما به میهمانی خدا دعوت شده‌اید. پس یک‌وقت ماه مبارک رمضان سرشار از برکت و رحمت و مغفرت می‌آید؛ اما یک‌وقت ما باید پذیرای این ماه باشیم و به این میهمانی وارد شویم؛ اینجاست که جای تأمل دارد. در اینکه این ماه نقص ندارد، از حُسن و خوبی، و از لطف و عنایت سرشار است، تردیدی نیست؛ اما ما که به این میهمانی دعوت شده‌ایم چگونه رفتیم، این جای تأمل بسیار دارد.

۱. صدوق، امالی، ص ۹۳؛ فتال نیشابوری، روضة‌الواعظین، ج ۲، ص ۳۴۵ و سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۲.

این شب‌ها به خدای متعال عرض می‌کنیم: خدایا! ماه مبارک رمضان، روزهایش رو به پایان و شب‌هایش رو به انتهاست و تو می‌دانی ما این ماه را چگونه طی کردیم! تو می‌دانی جواب خوبی‌ها را با بدی دادیم؛ جواب لطف را با بی‌اعتنایی دادیم! به تعبیر دعای افتتاح، جواب محبت را با کینه‌ورزی دادیم! پناه به خدا! **وَ تَتَحَبَّبُ إِلَيَّ فَأَتَّبِعُ إِلَيْكَ**. خدایا شرمنده‌ایم، این فرصت بزرگ را در اختیار ما قرار دادی و ما قدر نشناختیم؛ نه قاصر که مقصّریم. خدایا! تو سنگ تمام گذاشتی و ما هم در بدی سنگ تمام گذاشتیم. **فَلَمْ أَرِ مَوْلَى كَرِيمًا أَصْبَرَ عَلَيَّ عَبْدٍ لِيَمِّ مِنْكَ عَلَيَّ يَا رَبِّ إِنَّكَ تَدْعُونِي فَأَوْلِي عَنْكَ**.^۲ خدایا! هیچ مولای کریمی را ندیدم و نیافتم که نسبت به بنده‌ی پست و لئیمش صبورتر از تو نسبت به من باشد. تو به من روی آوردی، من به تو پشت کردم؛ تو به من عشق ورزیدی، ابراز محبت کردی، من با تو بدی و کینه‌توزی کردم. خودت بهتر می‌دانی این ماه را چگونه طی کردم و اکنون رو به پایان است!

این فرصتی که بنابه نقل، پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که در این ماه غفران الهی شامل حالش نشود، شقی است؛^۳ خدایا نپسند که این ماه را با شقاوت ترک کنم! خودت جبران کن! تو جابری، جبران کننده‌ای! بدی‌های ما را با خوبی خودت، و کوتاهی‌های ما را با عنایات خودت جبران کن. **اللَّهُمَّ**

أَدِّعْنَا حَقَّ مَا مَضَى مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ: خدایا ما حقّ این ماه را تزییع کردیم! تو خودت جبران کن! خودت از طرف ما حقّ این ماه را ادا کن. **وَ اغْفِرْ لَنَا تَقْصِيرَنَا فِيهِ**: ما فقط کوتاهی نکردیم؛ بلکه مقصّریم. **وَ تَسَلَّمُهُ مِنَّا مَقْبُولًا**: خدایا! خودت همین شکسته بسته‌های ما، همین اعمال سرشار از نقص و کاستی ما را قبول کن. **تَسَلَّمُهُ مِنَّا مَقْبُولًا وَ لَا تُؤَاخِذْنَا بِإِسْرَافِنَا عَلَيَّ أَنْفُسِنَا**: خدایا! ما به خودمان ظلم کردیم. بهترین فرصت‌ها و نورانی‌ترین آیام را از دست دادیم و تباه کردیم؛ به خودمان ستم کردیم. خدایا ما را مؤاخذه نکن!

۲. طوسی، محمدبن حسن، تهذیب الاحکام، ج ۳، ص ۸۹؛ سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۵۶ و کفعمی، بلد الامین، ص ۹۳.

۳. **فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حَرَمَ غُفْرَانَ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ** (طوسی، محمدبن حسن، امالی، ص ۹۳؛ صدوق، عیون اخبار الرضا عَلَيْهِ السَّلَام، ج ۱، ص ۲۹۵ و سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۲۶)

خودمان می‌دانیم و شرمنده‌ایم و سر شرمندگی به زیر انداخته‌ایم. **وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ وَ لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ:**^۴ خدایا! ما را مورد رحمت خودت قرار ده؛ ما مستحق نیستیم، مقصّریم؛ اما فضل تو عمیم و لطف تو بی‌منتهاست. **جُودُكَ بَسَطَ أَمَلِي:**^۵ این جود، فضل، لطف و عنایات توست که به من جرأت و جسارت داده با این‌همه تقصیر باز هم چشم به لطف تو بدوزم و بخواهم که مرا مورد رحمت قرار دهی. **وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ وَ لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ.** امیدواریم همین سرشکستگی و اعتراف به جرم، دستاویزی باشد برای اینکه خدا به این بهانه ما را هم در جمله‌ی رحمت‌شدگان این ماه قرار دهد. مبدا این ماه بر ما بگذرد و مورد رحمت الهی واقع نشده باشیم. به‌رحال همین اعتراف به جرم بهانه‌ای است که ما در خانه‌ی خدا برویم و بگوییم ما مجرم هستیم؛ اما با پای خودمان آمده‌ایم. وقتی یک مجرم و جنایتکار با پای خودش می‌آید و خودش را تسلیم می‌کند، قانون برایش تخفیف قائل می‌شود. **وَ قَدْ أَتَيْتُكَ يَا إِلَهِي بَعْدَ تَقْصِيرِي وَ إِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي مُعْتَذِرًا نَادِمًا مُنْكَسِرًا مُسْتَقْبِلًا مُسْتَغْفِرًا مُنِيبًا مُقَرَّرًا مُدْعِنًا مُعْتَرِفًا لَا أَجِدُ مَقَرًّا مِمَّا كَانَ مِنِّي وَ لَا مَفْرَعًا أَتَوَجَّهُ إِلَيْهِ فِي أَمْرِي غَيْرَ قُبُولِكَ عُذْرِي وَ إِذْخَالِكَ إِيَّايَ فِي سَعَةٍ مِنْ رَحْمَتِكَ اللَّهُمَّ فَاقْبَلْ عُذْرِي وَارْحَمْ شِدَّةَ ضُرِّي وَ فُكِّنِي مِنْ شَدِّ وَثَاقِي.**^۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

۴. محدث قمی، مفاتیح‌الجنان، دعای بعد از نوافل و فرائض ماه مبارک رمضان.

۵. طوسی، محمدبن‌حسن، مصباح‌المتهجّد، ج ۲، ص ۵۹۲؛ سیّدین‌طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۷۳ و کفعمی، بلدالامین، ص ۲۱۰.

۶. طوسی، محمدبن‌حسن، مصباح‌المتهجّد، ج ۲، ص ۸۴۶؛ سیّدین‌طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۳، ص ۳۳۳ و کفعمی، بلدالامین، ص ۱۸۹.